

Med anledning av socialförsäkringsbalkens införande den 1 januari 2011 har redaktionella ändringar i form av nya laghänvisningar beslutats i detta rättsliga ställningstagande (dnr 034638-2010).

Sambor likställs med makar inom assistansersättningen

Försäkringskassans ställningstagande

Två personer som stadigvarande bor tillsammans i ett parförhållande och har gemensamt hushåll (sambor) ska likställas med personer som är gifta och registrerade partner vid prövningen av rätten till assistansersättning.

Bakgrund

När det gäller gifta par och registrerade partner påverkar deras ansvar för varandra och för det gemensamma hushållet antalet assistanstimmar som kan beviljas. Detta gäller vid bedömningen av assistanstid för arbete i hushållet och för jour. Hur sambors ansvar för varandra påverkar denna bedömning nämns däremot inte i någon rättskälla. Det finns därför ett behov av ett rättsligt ställningstagande för att underlätta en likformig bedömning i denna fråga.

I specialmotiveringen till 7 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) anförs att hjälpbehovet kan vara tillgodosett på annat sätt till exempel då en *nära anhörig* svarar för insatsen som en led i familjerelationen (prop. 1992/93:159, s. 172). I författningskommentaren till 9 a § LSS förtydligas det hela genom formuleringen att behovet tillgodoses på annat sätt genom vad som normalt faller under *makars ansvar för varandra* (prop. 1995/96:146, s. 20). Av den sistnämnda bestämmelsen följer att de behov som bedöms vara tillgodosedda på annat sätt inte ska tas med i bedömningen av rätten till assistansersättning.

Beträffande handikappersättning har Försäkringsöverdomstolen funnit att den hjälpinsats som naturligen följer med ett äktenskap eller annat sammanboendeförhållande ska beaktas vid prövningen av hjälpbehovet (FÖD 1993 ref. 4).

De bedömningar som görs av hjälpbehovet vid handikappersättning respektive assistansersättning är likartade. Därför bör den hjälpinsats som naturligen följer med ett samboförhållande även beaktas vid bestämmandet av antalet timmar för assistansersättning enligt 51 kap. 9 § socialförsäkringsbalken (SFB).

Med sambor avses här det som anges i 1 § sambolagen (2003:376), dvs. två ogifta personer som stadigvarande bor tillsammans i ett parförhållande och har gemensamt hushåll.

Aktuella bestämmelser, rättspraxis m.m.

7 och 9 a § LSS

51 kap. 2, 3 och 9 §§ socialförsäkringsbalken

1 kap. 2 § äktenskapsbalken

3 kap. 1 § lagen (1994:117) om registrerat partnerskap

1 § sambolagen (2003:376)

Stig Orustfjord

Tomas Sundberg